

RELACIONS DE
MÈRITS DE LA
FAMÍLIA JOVER I
ALTRES LLEIDATANS

9

Per Pere Molas Ribalta

Al Archivo Histórico Nacional, a Madrid, i també a l'Archivo General de Simancas, es conserven algunes relacions de mèrits de membres de la família Jover de Tàrraga, de finals del segle XVIII i primer terç del XIX. Les resumim en aquest article com una contribució a l'estudi d'aquesta important nissaga targarina. Complementem aquesta informació amb la d'altres funcionaris, concretament magistrats, de principis del segle XIX, originaris de la província de Lleida, que poden servir com a element de comparació i de contrast.

1. Gaspar Jover i Terés, alcalde major il·lustrat.

La carrera que sembla més important dels Jover targarins és precisament la primera en sentit cronològic, la de Gaspar Jover i Terés, que va desenvolupar la seva trajectòria com a funcionari reial a diferents poblacions dels Països Catalans durant la segona meitat del segle XVIII, fonamentalment al llarg de tot el regnat de Carles III i els primers anys del regnat de Carles IV. La seva carrera segueix els motllos de formació i jerarquia de valors de l'administració municipal espanyola a l'època del Despotisme Il·lustrat.

Gaspar Jover i Terés va estudiar a la Universitat de Cervera tres anys de filosofia i sis de lleis. Va obtenir successivament els tres graus de batxiller, llicenciat i doctor. Després va passar quatre anys de pràctica i finalment va ser acceptat com a advocat davant els Consells reials a Madrid; va esdevenir, en expressió de l'època, *«abogado de los reales consejos»*¹.

La seva carrera va transcórrer en l'administració municipal com a alcalde major. El seu primer nomenament va ser precisament Agramunt (1762); després va exercir les mateixes funcions a Camprodon (1766), Manresa (1770), Lleida (1775), Osca (1780), San Felipe, o sigui Xàtiva (1784), i per fi va obtenir la important vara d'alcalde major de la ciutat de Barcelona el 1788. Com es pot veure, la durada de cada nomenament era de tres anys i alguns mesos. Els quatre primers nomenaments foren per a poblacions del mateix Principat de Catalunya, i després va ser destinat a ciutats de l'Aragó i del regne de València.

La relació de mèrits destaca aquells aspectes que Jover considerava els més sobresortints de la seva carrera. A Camprodon va ser subdelegat de l'intendent, i es va preocupar especialment del cobrament del Cadastre. A Manresa va exercir com a corregidor interí, per mort del qui ho era, i es va encarregar de l'administració dels béns confiscats als jesuïtes. A Osca va presidir la «Junta de propios» i va desenvolupar una política d'obres públiques per fer front a un greu problema d'atur, que derivava vers qüestions de seguretat i ordre públic. *«En los tiempos estrechos del año en que los jornaleros no tenían que trabajar»*, va encoratjar la construcció de camins, passeigs, arbredes, ponts i fonts. Els diputats del comú i el síndic procurador general de la ciutat demanaren que li fos prorrogat el seu trienni. A Xàtiva s'ufanava d'haver perseguit els gitanos. Les referències oficials relatives a la seva estada en aquesta població valenciana són en general bones².

Com a alcalde major de Barcelona li va tocar viure alguns esdeveniments polítics d'importància: els Rebomboris del Pa (1789) i la Guerra del Francès (1793-1795). Jover fou un dels afavorits amb el devessall de mercès concedides pel rei Carles IV després de la celebració de les Corts de 1789. Ell i els alcaldes majors de Mataró, Vic i Tarragona varen rebre el títol d'alcaldes del crim honoraris de l'Audiència de Catalunya. El monarca, a més, va manar que se l'atengués en els seus ascensos personals, i també familiars: *«a favor de sus hijos, sobrinos u otros parientes»*. Durant la Guerra Gran, i en absència del corregidor, Jover es titulava corregidor interí de la ciutat de Barcelona. Tenim documentació en aquest sentit, corresponent a 1793 i 1795³.

2. A principis del segle XIX.

Les altres relacions de mèrits de què disposem corresponen a l'accidentat període de la Guerra del Francès i regnat de Ferran VII.

Ramon Ma. de Jover i Vila declarava tenir 35 anys el 1820. Havia estudiat a les universitats de Cervera i d'Osca. En aquesta darrera (molt freqüentada pels estudiants catalans al llarg de la seva història) va obtenir el grau de batxiller en ambdós drets (Civil i Canònic) i després el de doctor en lleis o Dret Civil. Passà l'examen d'advocat de l'Audiència de Catalunya a les crítiques circumstàncies del desembre de 1808. A Tàrraga va ocupar els càrrecs de promotor fiscal, regidor i tinent de corregidor. El 1809 va ser nomenat comandant de sometens i sergent major de la divisió de reserva. També se'l va nomenar vocal de la junta de govern del corregiment de Lleida. Aquesta mateixa institució el va nomenar auditor de guerra. Sembla que va ser favorable al sistema constitucional (o almenys així ho deia el 1820). El 1813 va ser nomenat subdelegat de la intendència. També va prendre part el 1818-1819 en els projectes del Canal d'Urgell. El 1820 era tinent coronel del batalló de Tàrraga de la Milícia Nacional⁴. La seva relació de mèrits trasllueix perfectament les batzegades de la Guerra del Francès i la difícil implantació del règim constitucional.

Diferent era la trajectòria de Gaspar Maria de Jover, que declarava tenir 35 anys el 1823. Va estudiar filosofia a Cervera (1802-1803) i, a Osca, Dret Civil (1804-1806) i Dret Canònic (1806). La Guerra del Francès va estroncar els seus estudis. Va sortir de Tàrraga al front d'una partida, i, passat un temps, es va allistar com a «soldat distingit» de cavalleria. El 1815 havia assolit el grau de tinent.

Finida la guerra, va reprendre els seus estudis. El 1815 estudiava a Cervera el dret espanyol o «*patrio*», però va acabar graduant-se a la petita universitat andalusa d'Osuna (1819). Fou aprovat com a advocat per l'Audiència de Sevilla, i va exercir a Osuna el càrrec d'assessor de l'alcalde noble de la població.

Quan l'any 1820 es va produir a Andalusia l'alçament de Riego, Jover el va combatre amb les armes. El nou govern liberal el va declarar en situació de llicència indefinida, amb mig sou, i el va desterrar a la població de Belmonte, a la província de Conca; allí va exercir com a advocat. El maig de 1823, quan els realistes varen ocupar Madrid, s'hi va presentar amb cavall i armes, per combatre activament els constitucionals.

El 1824 el govern absolutista va nomenar Gaspar Maria de Jover corregidor de la vila d'Illescas, a la província de Toledo. També va exercir diferents comissions encarregades pel Consell de Castella, a altres poblacions de la província. A Illescas va organitzar els voluntaris realistes, i va exercir les subdelegacions de la Mesta i de *Montes y Plantíos*. També va dur a terme les clàssiques funcions de foment: establiment d'una escola, empremtat dels carrers, plantació d'una arbreda. Aquests mèrits es repeteixen en dos memorials successius, presentats els anys 1827 i 1830⁵.

Un altre Jover, Ramon, natural d'Agramunt, declarava 60 anys el 1820. Era doctor en lleis per Cervera i advocat aprovat per l'Audiència de Catalunya des de 1788. Exercia la seva professió al mateix Agramunt. Havia estat assessor ordinari dels batlles de 29 pobles de les rodalies, i també dels alcaldes de Vilanova de Meià. El 1820 va ser elegit alcalde constitucional⁶.

3. Lleidatans al servei de Ferran VII.

La menció de Vilanova de Meià ens permet parlar d'un altre magistrat de l'època. En aquella població va néixer el 24 de desembre de 1774 Ramon Macià de Lleopart, pertanyent a una família de regidors locals. El nostre personatge va fer una bona carrera a la magistratura borbònica. Va estudiar llatí i retòrica amb els escolapis a Balaguer. Va seguir els estudis universitaris a Cervera i va fer alguna oposició a càtedra, sense resultats. El 1798 fou aprovat com a advocat de l'Audiència, i l'any següent dels Reials Consells a Madrid. Aquell mateix any va ingressar a l'Acadèmia de Jurisprudència Teòrico-pràctica de Barcelona.

El 1805 Macià va ser nomenat alcalde major de Valladolid, i va ingressar a la Societat Econòmica d'aquella ciutat castellana. El 1806 el trobem amb el mateix càrrec d'alcalde major a Écija, i el 1808 va ser nomenat per la ciutat de València. El 1809 se'l va designar corregidor de lletres de Conca, amb honors de magistrat de la Chancillería de Granada. Al mateix temps se'l nomenava vice-president de la junta superior de govern d'aquella província, i membre del tribunal de seguretat pública.

El 1812 Macià va ser nomenat magistrat de la nova Audiència de Madrid, creada pel règim liberal. Quan es va restaurar l'absolutisme va ser traslladat com a oïdor al Consell de Navarra, que residia a Pamplona. El mateix any 1814 va ocupar el càrrec de corregidor de Guipúscoa, un destí que solien ocupar els ministres del Consell.

La documentació de què ara disposem no ens permet seguir la posterior actuació del nostre magistrat durant els atzarosos anys del regnat de Ferran VII. El seu expedient en el ministeri de Justícia, del que treiem aquesta informació⁷, no ens permet conèixer l'evolució del magistrat en els anys posteriors a 1820. Segons indica la *Guía de Forasteros* de 1821⁸, va ser destinat altra vegada a l'Audiència de Madrid. És molt possible que, com a conseqüència, fos jubilat per l'administració absolutista a partir de 1823. De fet, no se'l troba a les successives edicions anuals de la *Guía*. En canvi, amb l'orientació vers un nou règim constitucional, el 1834 va ser nomenat membre del Tribunal Suprem, i va romandre en aquest càrrec fins el 1843

També va ser magistrat de Ferran VII Josep Ignasi de Llorens i Peguera, nascut a la Pobla de Segur i doctorat en lleis a Cervera el 1787. Havia aspirat a una càtedra universitària, però va seguir el camí menys brillant de l'administració municipal. Va exercir funcions d'alcalde major senyorial a poblacions de Castella, al servei del duc del Infantado, a Budia (província de Guadalajara) i a Lerma (província de Burgos). El 1804 va ser nomenat corregidor de Gibraltar, és a dir, de la població de San Roque⁹. El 1810 va tornar a Catalunya, durant la Guerra del Francès, com a oïdor de la Reial Audiència. El 1819 va ser enviat a Mallorca per inspeccionar l'Audiència illenca. Després de la segona restauració de l'absolutisme, el trobem com a conseller de Castella jubilat, però va ser restaurat en la seva plaça el 1828¹⁰.

També a les darreres etapes de l'absolutisme va transcórrer la carrera de Joan Bastús i Faya, nascut a Tremp, estudiant a Cervera i advocat davant l'Audiència de Catalunya (1799). A l'Amèrica encara espanyola va ser, de primer, corregidor, i després magistrat d'Audiència: a Bogotà el 1812, a Quito el 1816, a Caracas el 1820. Tornat a la península, va ser nomenat el 1824 oïdor de l'Audiència de Catalunya. El 1828 va ser traslladat a València i el 1835 fou jubilat per pressió dels liberals¹¹.

Conclusions.

La simple lectura de les dades contingudes en les relacions de mèrits ens endinsa en el canvi de ritme històric que es va produir a la vida política a principis del segle XIX. A la carrera lenta i regular de Gaspar Jover i Terés s'oposen les incidències de la Guerra del Francès, que obrí nous camins d'accés a la vida pública, les lluites entre liberals i reialistes, les successives proclamacions i supressions del règim constitucional fins 1834. Després vindria l'enfrontament entre les diferents posicions liberals.

Entre els funcionaris d'un cert nivell no abundaren els liberals o els reialistes purs. Hom procurava adaptar-se al règim imperant mentre es pogués. Les mateixes institucions administratives oscil·laven entre la conservació ultrancera i les transformacions inevitables imposades per l'evolució general de la societat. Així ho veiem en els estudis universitaris reflectits en les relacions de mèrits. També assistim a la darrera etapa de l'antic càrrec castellà, en el seu origen bàsicament judicial, d'alcalde major, un nom que es va transformar en el cap del municipi quan el sistema tradicional de l'Antic Règim va ser substituït pel constitucional.

- ¹. Archivo General de Simancas. Gracia y Justicia. Leg. 164. *Relación de los méritos, títulos, grados y ejercicios literarios del Dr. D. Gaspar Jover y Terés, Abogado de los Reales Consejos, y Alcalde Mayor de la Ciudad de San Felipe en el Reyno de Valencia.*
- ². Enrique GIMÉNEZ LÓPEZ, *Militares en Valencia (1707-1808)*, Alicante, 1990, pp. 179, 181 i 187. Hi ha informes reservats sobre la seva conducta a Archivo General de Simancas. Gracia y Justicia. Leg. 823.
- ³. *Gazeta de Madrid*, 1789, p. 787 i 789 (13 novembre). «A D. Gaspar Jover y Terés, Alcalde mayor primero de Barcelona; D. Antonio Alcayde, Alcalde mayor de Mataró; D. Francisco Carballo de Ledesma, Alcalde mayor de Vich; y D. Antonio Sala Torres, Alcalde mayor de Tarragona: honores del Crimen de la Audiencia de Cataluña». Carmen SIMON PALMER, *Bibliografía de Cataluña (1479-1820)*, Madrid, 1982, CSIC. Cuadernos bibliográficos, núm. 42, núm. 3195-3196 i 3314-3315.
- ⁴. Archivo Histórico Nacional. Consejos Suprimidos. Leg. 13.377, núm. 40. *Extracto de los méritos y servicios del doctor don Ramon María de Jover y Vila, según resulta de los documentos exhibidos en la Secretaría del Consejo de Estado, por lo correspondiente a Gracia y Justicia, Propuestas y Gobernación.*
- ⁵. *Ibidem*, Leg. 13.359, núm. 60 i 79. *Relación de los ejercicios literarios, grados, méritos y servicios de don Gaspar María de Jover, teniente con grado de capitán de caballería retirado, abogado de la Real Audiencia de Sevilla, corregidor actual por S.M. de la villa de Illescas, y subdelegado de Mesta, Montes y Plantíos del partido de la misma* (1827). La segona relació és de 1830.
- ⁶. *Ibidem*. Leg. 13.377, núm. 42. *Extracto de los méritos y servicios del Doctor Don Ramon Jover, Abogado de los tribunales nacionales y alcalde constitucional de la villa de Agramunt.....*
- ⁷. Archivo Histórico Nacional. Fondos Contemporáneos. Ministerio de Justicia. Leg. 4576, núm. 4938.
- ⁸. Pàgina 81.
- ⁹. Archivo Histórico Nacional. Consejos Suprimidos. Leg. 13.386, núm. 329.
- ¹⁰. ARIAS TEJEIRO, *Diarios*, Pamplona, 1966-1967. El realista Arias Tejeiro sembla haver tingut certa relació amb Llorens, però no el presenta amb una llum massa favorable. L'anomena «infeliz» (*op.cit.*, volum I, p.60), «buen hombre, pero que se cree en otros tiempos» (II, p.98), o «el tonto Llorens» (III, 107).
- ¹¹. Archivo Histórico Nacional. Ministerio de Justicia. Leg. 4292, núm 1022. Pere MOLAS RIBALTA, «L'Audiència de València durant el regnat de Ferran VII», *Afers*, València, núm.2 (1985), p. 333.